

ШЫН

КПСС-ТИҢ ТЫВА ОБКОМУНУҢ, КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ
БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1932
ОКтябрь
19
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 205 (2635)
ӨРТӨӨ 20 КОП.

Бистиң партиявыс, бистиң чуртувус даштыкыда акы-дуңма улустарның идегелин, сагыш-сеткил катыштырылганын кезээде хереглеп келген болгаш хереглээр-даа.

(Партиянын XIX съездинге эш Сталинның чугаазындан).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ XIX СЪЕЗДИЗИ

Эш И. В. СТАЛИННЫҢ ЧУГААЗЫ

(ИНДИРГЕ ЭШ СТАЛИННЫҢ ҮНҮП КЕЛГЕНИН ДЕЛЕГАТТАР КАНЧААР-ДАА ААЖОК БАЙЫРЛАП ДИҢМИТТИГ, ҮР, ҮЗҮКТЕЛБЕС АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ-БИЛЕ УТКААНАР. ШУПТУ ТУРУП КЕЛГЕН. «ЭШ СТАЛИНГА УРА!», «ЭШ СТАЛИН ДЕЛГЕРЕЗИН!», «УЛУГ СТАЛИНГА АЛДАР!»—ДЕП КЫЙГЫЛАР ҮНҮП ТУРГАН).

Эштер!
Төлөөкчилери бистиң съездивисти боттарының кээп олурушканы-биле хүндүткэн азы байырлыг чагааларын чоруткулаан бүгү акы-дуңма партияларга болгаш бөлүктөргө—найыралдын байыры дээш, чедишкени-нерни күзөөни дээш, идегели дээш бистиң съездивистиң өмүзүзүндө өөрүп четиришкенин илгерилээрин чөпшээрер көрүңер. (КАНЧААР-ДАА ААЖОК ДИҢМИТТИГ, ҮР АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Улустарның чырыктылыг келир үези дээш бистиң партиявыстың демиселинге дайынга удур оң демиселинге, тайбыңны камгалаары дээш оң демиселинге ону деткиринге белини илгерилеп турар ол идегел биске онза үнелиг. (ДИҢМИТТИГ, ҮР АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Эң күчүлүг күш болу берген бистиң партиявыс моон ынай деткимче хереглөөс деп бодаар болза, частырыг болур ийик. Ол шын эвес. Бистиң партиявыс, бистиң чуртувус даштыкыда акы-дуңма улустарның идегелин, сагыш-сеткил катыштырылганын деткимчезин кезээде хереглеп келген болгаш хереглээр-даа.

Ол деткимчезин онза чүүлү болза, бистиң партиявыстың тайбыңга ынакшылыг чүткүлдери акы-дуңма кайы-даа партияның талазындан андыг-даа деткимчези оон-биле калы болуңуң хузуңда улузуң оң тайбыңны камгалаары дээш демиселинге база деткээни болур. 1918—1919 чылдарда Совет Эвилелинге англи буржуазияның боо-чөпсөктөгү халдаашкынын үезинде англи ажилчылар «Россиядан холуң ырат!» деп лоозунуң адаа-биле дайынга удур демиселди организастан чорук болза, деткээни, хамыктын мурунунда бодуңуң улузуң оң тайбың дээш демиселинге деткээни, а оон ынай Совет Эвилелин база деткээни ол болган. Эш Торез азы эш Тольятти—оларның улустары Совет Эвилелиннин улустарына удур дайылдашпас деп медеглеп турар чорукту ап көөргө (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ), ол дээрге, деткээни, хамыктын мурунунда Францияның болгаш Италияның тайбың дээш деткимчезин турар ажилчылары болгаш тараачылары деткээни, а оон ынай Совет Эвилелиннин тайбыңга ынакшылыг чүткүлдери база деткээни ол болур. Бот-боттары деткижеринин ол онза чүүлү болза, бистиң партиявыстың эрге-ажыктары тайбыңга ынакшылыг улустарның эрге-ажыктары-биле чүгө чөрүшпейн турар эвес, а харын-даа катыжып турар деп чүве-биле тайылбырлатынар. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ). Совет Эвилелин ап көөр болза, оң эрге-ажыктары бүгү делегейге тайбыңның хереэден канчап-даа адырылбас.

Бистиң партиявыс акы-дуңма партияларның мурунунда хүлээлгезин жүөсетпейн артып шыдаас болгаш оларга база ол ышкаш оларның улустарына, ол улустарның хосгалыр дээш демиселинге оларның тайбыңны камгалаары дээш демиселинге деткимчезин бодуңуң ээлчээнде ол көргүзөр ужуруг деп чүве билдингир. Оң чогуң-на шак ыңчаар кылып турары-даа билдингир. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ). Эрге-чагырганы бистиң партиявыстың 1917 чылда тудуп алганынын соонда, база капиталистиг болгаш помещикчи дарлаалды узуткаар талазы-биле боттуг хемчеглерни партияның ап чорутканынын соонда, акы-дуңма партияларның төлөөкчилери бистиң партиявыстың эредидими болгаш чедишкенин магадааш, делегейинг революстуг болгаш ажилдын шимчээшкенин «шалыпчы бригады» деп атты анаа тывысканнар. «Шалыпчы бригаданың» чедишкенин капитализмин дарлалынын алдында качыглар турар улустарның байдалын чингедир дээрзинге идегелин олар оон-биле илгерилеп турганнар. Ылаңгыя делегейин ийги дайынын үезинде Совет Эвилели немец болгаш япон фашист күчүрректери чыла шапкан. Европаның болгаш Азияны улустарын фашистиг кулданыгын айылындан адырып каанда бистиң партиявыс ол идегелди шызыктырган деп бодап тур мен. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

«Шалыпчы бригада» чангыс—карачааскаан турган үеде, база ол муракчы рольду күөседери барык-ла оң карачааскаандырынга таваржып турган үеде ол хүндүлүг рольду күөседери анаа кончуг берге турган болбайнаан. Ынчалза-даа ол эрткен-дир. Ам—байдал көтүс-ле өске. Ам, Кыдаттан болгаш Кореядан, Чехословакияга болгаш Венгрияга чедир чаа «шалыпчы бригадалар» улус-демократтыг чурттарың нүүрү-биле тытып келген үеде, ам бистиң партиявыска демисежири чик апарган, харын ажил безин хөгүлү-биле чорупкан. (ДИҢМИТТИГ ҮР АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Эрге-чагыргада ам-даа келбээн болгаш буржуаз каржы хойлуларын тавангайын адаанга ажилдарын үгүлчүлөшөөн турар шак ындаг коммунистиг, демократтыг болгаш ажилдын-тараачын партиялар онза кичээгейде туруп турарлар. Оларга ажилдары дыка берге болуру чугаажок. Ындыг болза-даа, оларга ажилдары, хаан ёзу-чурумун үезинде, бичи-ле бурунгаар шимчээшкени эң ялалыг аар херек кылдыр чарлатынар турган үеде, бистиң, орус коммунистерин ажилдап турганымыстың бергеи ышкаш, ол хире берге эвес. Ынчанмыже орус коммунистер туржуп шыдааннар, бергенден кортпаан болгаш тиелелени чедиң алганнар. Ол партияларга база-ла шак ындаг болур.

Хааның үениң орус коммунистери-биле денээрге, ол партияларга ажилдары чүгө ол хире берге эвес болурул ыңчаш?

Чүгө дизе, бирээде, демиселдин болгаш чедишкенин Совет Эвилелинде база улус-демократтыг чурттарда база шак ындаг чижектерин олар көрүп турарлар. Ынчангаш олар ол чурттарын частырылгына болгаш чедишкенинге өөренип ап, оон-биле боттарының ажылын чингедип болурулар.

Чүгө дизе, ийде, хосталгалыг шимчээшкениң кол дайзыны болур буржуазия боду өске апарган, дыка өскөргө калган, улам реакциячы болу берген, улус-биле харылзаанын чидирипкен болгаш оозу-биле бодун кошкаткан. Ол байдал революстуг болгаш демократтыг партияларның ажылын база-ла чингедир ужуруг деп чүве билдингир. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Шаанда буржуазия авыаастаар аргалыг турган, буржуа-демократтыг хосталгаларны камгалап, улустун ортузунга хүндүткелди чорукту бодуңга оон-биле ап тургузуп турган. Ам авыазының либерализмден ис безин артаан. «Амы-боттун хосту» дээр чүве ам мырыңай чок.—амы-боттун эргелери ам чүгөде капиталдыг кижилерде бар кылдыр тооп көөр апарган, ыңчаарга өске бүгү хамаатылар чүгө мөлчүтүрениге таяржыр чик кижилерде кылдыр санатырып турарлар. Кижилерин болгаш нацияларның ден эргелинин принциви хөме-чаза бастырган, ол принцип хамаатыларның мөлчүкү эвээш кезинин бүрүн эргелинин эрге-медел чогуңуң принциви-биле хосталгаларын тугу аткаар октагырган. Мен бодаарымга, силер, коммунистиг болгаш демократтыг партияларның төлөөкчилери бир эвес боттарынын долгандыр улустун хей кезин чып алкысаар болзунарза, ол тукту өрү көдүрер болгаш ону бурунгаар киикидип турар апар силер. Ону өске кым-даа көдүрбес. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Шаанда буржуазия нацияның баштыны деп санатынып чораан. Нацияның эргелери болгаш хамаарышпас чоруун «чүүден-даа бедикке» тургуспушаан, ону ол камгалап чораан. Ам «национал принциптен» ис безин артаан. Ам буржуазия нацияның эргелери болгаш хамаарышпас чоруун долларларга садип турар. Национал хамаарышпас чорукту болгаш национал суверенитеттиң тугу аткаар октагырган. Силер, коммунистиг болгаш демократтыг партияларның төлөөкчилери бир эвес бодуңарның чуртуунары патриоттары болукаар болзунарза, бир эвес нацияның удуртукчу күжү болукаар болзунарза, ол тукту көдүрер болгаш ону бурунгаар киикидип тудар апар силер деп чүгө чизгиниг турбас. Ону өске кым-даа көдүрбес. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Амгы үеде байдал шак ындаг туруп турар. Бо бүгү байдал эрге-чагыргада ам-даа келбээн коммунистиг болгаш демократтыг партияларның ажылын чингедир ужуруг дээрзи билдингир-дир.

Ындыг төлөөде, капиталдын тергиделинин чурттарында акы-дуңма партияларның чедишкенин болгаш тиелелезин кайтап болурун бүгү барымдалары бар. (ДИҢМИТТИГ АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ). Бистиң акы-дуңма партияларымыс делгерезин! (ҮР АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Акы-дуңма партияларның удуртукчулары чурттап, делгереп турзунар! (ҮР АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ). Улустарнын аразынга тайбың делгерезин! (ҮР АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ).

Дайын кыпсыкчылары сөнээзинер! (ШУПТУ ТУРУП КЕЛГЕН. КАНЧААР-ДАА ААЖОК БАЙЫРЛАП, ДИҢМИТТИГ ҮР ҮЗҮЛБЕС АДЫШ ЧАСКААШКЫНЫ. КЫЙГЫЛАР: «ЭШ СТАЛИН ДЕЛГЕРЕЗИН!», «ЭШ СТАЛИНГА УРА!», «ДЕЛЕГЕЙНИҢ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРЫНЫҢ УЛУГ БАШТЫҢЧЫЗЫ ЭШ СТАЛИН ДЕЛГЕРЕЗИН!», «УЛУГ СТАЛИНГА УРА!», «УЛУСТАРНЫҢ АРАЗЫНГА ТАЙБЫҢ ДЕЛГЕРЕЗИН!», «УРА!»—ДЕП КЫЙГЫЛАР).

Акы-дуңма партияларның төлөөкчилеринге алдар кылдыр Кремльге болган хүлээп алышкын

Октябрь 15-те Кремльге Совет Эвилелинни Коммунистиг партиязының Төп Комитеди партияның XIX съездинге олурушкан коммунистиг болгаш өске-даа акы-дуңма

партияларның төлөөкчилеринге алдар кылдыр дүштеки шайлагла тургускан. Хүлээп алышкынга акы-дуңма партияларның бүгү төлөөкчилери

олурушканнар. Ол ышкаш Совет Эвилелинни Коммунистиг партиязының Төп Комитединиң кежигүнеринге кандидаттар олурушканнар. Хүлээп алышкын найыралды

байдалга эрткен. Хүлээп алышкын үезинде улуг концерт болган. (СЭТА).

Партияның адын өскөртүр дугайында Партияның XIX съездининг резолюциясы (Чангыс үн-биле бадылаан)

Бистиң партияның «коммунистиг»—«большевикчи» деп ийи дапкыр ады меньшевиктер-биле демиселдин түнелинде төөгү талазы-биле ты-ылган болгаш меньшевиктен тускайларын сорулгалыг турган. Бир-тээ ССРЭ-ге меньшевикчи партия ажил-чорудулганындан шагда-ла дүшкөк төлөөде, партияның II съездинге, 1903 чылда ленинчилер ба-дылаашкынын хей кезин алган, оң ужурунда «большевиктер» деп адатырган турда, оппортунисттиг кезээ эвээжинге артып калган болгаш «меньшевиктер» деп ат алган дугайында шагда-ла ужуру-утказы чиккен төөгүлүг фактыны «большевикчи» деп билги көргүзүп турар, партияның ийи дапкыр ады утказын чидирипкенде, харын-даа «коммунистиг» деп билги партияның сорулгаларынын марксисти утказын эң-не шыны-биле илередиң турар.

Оон-биле холбаштыр партияның XIX съездининг доктаадыры болза, Бүгү-эвилелинни Коммунистиг (большевиктер) партиязын (ВКП(б)-ни) амдан эгелээш «Совет Эвилелинни коммунистиг партиязы» (КПСС) деп адаар.

ВКП(б) Уставынга өскөрилделер дугайында ВКП(б)-ниң XIX съездининг резолюциясы (Чангыс үн-биле бадылаан)

Партияның XIX съездининг доктаадыры болза: 1. ВКП(б) ТК-ның кирип келгени партия Уставынын төлөвилелин съездининг комиссиязын эдилгери болгаш немелделери-биле бадылаар. 2. Съездининг бадылааны партияның Уставын моон сонгаар—Совет Эвилелинни Коммунистиг партиязынын Уставы деп адаар.

Совет Эвилелинни Коммунистиг партиязынын Программаның эде чогаадыр дугайында Партияның XIX съездининг резолюциясы (Чангыс үн-биле бадылаан)

Партияның амгы күштүг болуп турар программанын хүлээп алган партияның VIII съездинден (1919 чыл) бээр үениң дургузунда улустар аразынын харылзааларынын-даа талазы-биле, ССРЭ-ге социализмин тургузарынын-даа талазы-биле үндезин өскөрилгелер болган, оон-биле холбаштыр программанын элээн чүүлдери болгаш партияның ында айткан сорулгалары, бир-тээ ол үениң дургузунда олар боттаандырынган төлөөде, амгы байдалдарга болгаш партияның чаа сорулгаларына моон ынай дүүшпейн турар.

Ону барымдалаш съездининг доктаадыры болза: 1. Партияның амгы күштүг болуп турар программанын эде чогаадыры чугула болгаш чогуур өйүндө деп санаар.

2. Программаны эде чогаадырда эш Сталинның «ССРЭ-де социализминг экономнуг проблемалары» деп чогаалының кол чүүлдерин удуртулга болдулар.

3. Программаны эде чогаадырын боттаандырынын моон адаанда составтыг комиссияга дагыр:

- 1. Сталин И. В. — даргазы
- 2. Берия Л. П.
- 3. Каганович Л. М.
- 4. Куусинен О. В.
- 5. Маленков Г. М.
- 6. Молотов В. М.
- 7. Поспелов П. Н.
- 8. Румянцев А. М.
- 9. Сабуров М. З.
- 10. Чесноков Д. И.
- 11. Юдин П. Ф.

4. Партияның эде чогаатынган программанын төлөвилелин Совет Эвилелинни Компартиязынын дараазында съездинге көөрү-биле кириер.

Совет Эвилелинни Коммунистиг партиязынын партияның XIX съездинден соңгутурган Төп Комитеттиң составы

Совет Эвилелинни Коммунистиг партиязынын Төп Комитедининг кежигүнери

- 1. Андреев А. А.
- 2. Андрианов В. М.
- 3. Аристов А. Б.
- 4. Арутюнов Г. А.
- 5. Бабеев С.
- 6. Багиров М. Д.
- 7. Байбаков Н. К.
- 8. Белеев Н. И.
- 9. Бенедиктов И. А.
- 10. Берия Л. П.
- 11. Бешев Б. П.
- 12. Бойцов И. П.
- 13. Борков Г. А.
- 14. Бржезнев Л. И.
- 15. Булгаев Н. А.
- 16. Вагалав С. А.
- 17. Васильев Б. Л.
- 18. Васильевский А. М.
- 19. Волков И. А.
- 20. Воронов Г. И.
- 21. Ворошилов К. Е.
- 22. Вышинский А. Я.
- 23. Гафуров Б.
- 24. Горчаев Ф. С.
- 25. Гришин В. В.
- 26. Гришин И. Т.
- 27. Гусев М. И.
- 28. Денисов Г. А.
- 29. Егоров А. Н.
- 30. Ефимов А. П.
- 31. Ефремов Л. Н.
- 32. Жданов Ю. А.
- 33. Жегалин И. К.
- 34. Жуков К. П.
- 35. Засадко А. Ф.
- 36. Зверев А. Г.
- 37. Зямин М. В.
- 38. Игнатов Н. Г.
- 39. Игнатев С. Д.
- 40. Кабанов И. Г.
- 41. Каганович Л. М.
- 42. Калибернин Я. Э.
- 43. Калинин И. В.
- 44. Кедровели З. Н.
- 45. Кидин А. Н.
- 46. Кирченко А. И.
- 47. Киселев В. И.
- 48. Киселев Н. В.
- 49. Ковригина М. Д.
- 50. Козлов Ф. Р.
- 51. Ковнев И. С.
- 52. Корнейчук А. Е.
- 53. Короченко Д. С.
- 54. Корчагин П. Н.
- 55. Косыгин А. Н.
- 56. Круглов С. Н.
- 57. Кузнецов В. В.
- 58. Кузнецов Н. Г.
- 59. Кулиев Т. И.
- 60. Кутырев А. М.
- 61. Куусинен О. В.
- 62. Кэбин И. Г.
- 63. Ларионов А. Н.
- 64. Латунин И. С.
- 65. Лебедев И. К.
- 66. Лукьянов В. В.
- 67. Маленков Г. М.
- 68. Мальшев В. А.
- 69. Марфин А. И.
- 70. Мельгадзе А. И.
- 71. Мельник Д. Н.
- 72. Мельников Л. Г.
- 73. Мехлис Л. З.
- 74. Микоян А. М.
- 75. Митин М. Б.
- 76. Мухоморов Н. А.
- 77. Молотов В. М.
- 78. Москвин В. А.
- 79. Муратов З. И.
- 80. Мухоморов Н. А.
- 81. Недосекин В. И.
- 82. Николаев Б. Ф.
- 83. Ниязов А. И.
- 84. Органов Н. Н.
- 85. Папкратова А. М.
- 86. Пагольцев Н. С.
- 87. Пегов Н. М.
- 88. Перухин М. Г.
- 89. Пономаренко П. К.
- 90. Поскребишев А. И.
- 91. Поспелов П. Н.
- 92. Праще Ф. М.
- 93. Прокофьев В. А.
- 94. Пронин В. П.
- 95. Пузанов А. М.
- 96. Раззаков Н. Р.
- 97. Румянцев А. М.
- 98. Сабуров М. З.
- 99. Семия А. В.
- 100. Смирнов Д. Г.
- 101. Снежков А. Ю.
- 102. Соколовский В. Д.
- 103. Сталин И. В.
- 104. Сулков М. А.
- 105. Тайбеков Е. Б.
- 106. Тевосля И. Ф.
- 107. Титов П. И.
- 108. Титов Ф. Е.
- 109. Устинов Д. Ф.
- 110. Фадеев А. А.
- 111. Хворостухин А. Ш.
- 112. Хрунчев М. В.
- 113. Хрущев Н. С.
- 114. Чеплаков П. Ф.
- 115. Чернышев В. Е.
- 116. Чесноков Д. И.
- 117. Шалхметов Ж. М.
- 118. Шверник Н. М.
- 119. Шеленин А. Н.
- 120. Шеняков Д. Т.
- 121. Шкрятов М. Ф.
- 122. Юдин П. Ф.
- 123. Юсупов У. Ю.
- 124. Яковлев И. Д.
- 125. Ясенов М. А.

(Уланчызы 2-ги арымда).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ XIX СЪЕЗДИЗИ

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XIX съездизинге соңгуткан партияның Төп Комитетиниң составы

(Эгеzi 1-ги арында).

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитетиниң кежигүүнериге кандидаттар

1. Александров Г. Ф.	38. Кальченко Н. Т.	75. Помазнев М. Т.
2. Алексеев Г. В.	39. Канунников М. Я.	76. Пономарев Б. Н.
3. Артемьев П. А.	40. Кобулов Б. З.	77. Попов Г. М.
4. Ахатов Т. А.	41. Козлов А. И.	78. Поставалов С. О.
5. Баграмян И. Х.	42. Кузнецов П. Т.	79. Пчелыков А. П.
6. Бакрадзе В. М.	43. Корнеев Л. Р.	80. Райзер Д. Я.
7. Басистый Н. Е.	44. Костюсов А. Н.	81. Рябиков В. М.
8. Богданов С. И.	45. Кузнецов Ф. Ф.	82. Рясной В. С.
9. Бондаренко А. Д.	46. Кузнецова К. С.	83. Румянцева С. С.
10. Борисов С. З.	47. Кузов К. Д.	84. Сердюк З. Т.
11. Буденный С. М.	48. Кумыкин П. Н.	85. Серов И. А.
12. Бутузов С. М.	49. Ладаев П. Ф.	86. Симонов К. М.
13. Вершинин К. А.	50. Ладис В. Т.	87. Скулов И. П.
14. Гедвильс М. А.	51. Ломоко П. Ф.	88. Соколов К. М.
15. Голдизе С. А.	52. Лукинский А. А.	89. Соловьев Л. Н.
16. Горбатов А. В.	53. Лыкова Л. П.	90. Степанов С. А.
17. Горшенин К. П.	54. Макарова Ю. Е.	91. Степанова Е. А.
18. Гречко А. А.	55. Маллик Я. А.	92. Столетов В. Н.
19. Григорьев В. Г.	56. Мудиф М. С.	93. Тимошенко С. К.
20. Громко А. А.	57. Малиновский Р. Я.	94. Тихомиров С. М.
21. Давыдов А. Д.	58. Мамонтов Ф. А.	95. Тока С. К.
22. Давидов Б. А.	59. Масленников И. И.	96. Туманова З. П.
23. Деметьев П. В.	60. Мельников Р. Е.	97. Федоров А. Г.
24. Дыгай Н. А.	61. Мерцлов К. А.	98. Фурцева Е. А.
25. Епишев А. А.	62. Меркулов В. Н.	99. Хакалов А. У.
26. Ефремов Д. В.	63. Миркусов А. А.	100. Хохлов И. С.
27. Жаборовский В. Г.	64. Мюрсен А. А.	101. Цховребадзе В. Г.
28. Жигарев П. Ф.	65. Никитин П. В.	102. Цырев В. Ф.
29. Жигарев Д. Г.	66. Носенко И. И.	103. Чуйков В. И.
30. Жуков Г. К.	67. Орлов Г. М.	104. Чумаченко Г. А.
31. Завенягин А. П.	68. Островитинов К. В.	105. Шаталин Н. Н.
32. Зарубин Г. Н.	69. Павлов В. Н.	106. Шапков З. А.
33. Захаров П. А.	70. Павлов Д. В.	107. Швольников А. М.
34. Захаров С. Е.	71. Палецис Ю. И.	108. Штеменко С. М.
35. Ильичев Л. Ф.	72. Панюшкин А. С.	109. Юдин П. А.
36. Казанов Н. С.	73. Паршин П. Н.	110. Юмашев И. С.
37. Каиров И. А.	74. Пидгыченко М. М.	

Партияның XIX съездизинден соңгуткан Төп Ревизия Комиссиясының составы

1. Алексеев А. И.	14. Кружков В. С.	26. Семенов В. С.
2. Андреев В. А.	15. Кулаков Т.	27. Скворцов Н. А.
3. Бабич В. И.	16. Миронова З. В.	28. Собенин А. Н.
4. Горкин А. Ф.	17. Мисонов П. Г.	29. Спиридонов А. М.
5. Гришко Г. Е.	18. Московский В. П.	30. Струев А. И.
6. Громов Г. П.	19. Овчаров Б.	31. Сустан М. С.
7. Громов Е. И.	20. Осипов Г. И.	32. Сурлов А. А.
8. Губин К. А.	21. Подгорный Н. В.	33. Тарасов М. П.
9. Друзин В. П.	22. Подероб Б. Ф.	34. Тарасов С. Н.
10. Епифанов Г. В.	23. Проконен П. С.	35. Твардовский А. Т.
11. Закурдаев В. И.	24. Расулов Д.	36. Третьякова Е. И.
12. Зинченко В. Е.	25. Рудь Г. Я.	37. Якубов М. Т.
13. Косаченко Г. П.		

Съездиниң хүн демдегели Октябрь 14-түң кежээки хуралы

Октябрь 14-те Кремль ордузун Улуг залына Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XIX съездизиниң сөөлүгү хуралы болган. Кежээкиниң 9 шак. Трибунага эш Сталин, оң чок соратниктери эштер Молотов, Маленков, Ворошилов, Булганин, Берия, Каганович, Хрущев, Андреев, Микоян, Косыгин, Шверник болгаш съездиниң президиум кежигүүнери үнүп келген. Делегаттар болгаш аалчылар оларны динмиттиг, үзүктөлбөс үр адыш часкаашкыны-биле уткаан. Хуралды даргалаан эш Ворошилов хуралды ажытынганын чарлаан.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының төп органнарының соңгуткаларының түндүктериниң дугайында медээ кылдыры-биле эш Кузнецовка сөс берген.

Коммунистг партияның Төп Комитетиниң кежигүүнериге 125 эштер соңгуттурган. ТК-ның кежигүүнеринге соңгуттурганнарың аразында эш Сталинның адын адаарга зал база катап динмиттиг адыш часкаан. Шупту туруп келген, эш Сталинга үр адыш часкаашкыны-биле байыр чедирип турган. «Эш Сталин делегерзин!» «Эш Сталинга ура!» деп байырыг үнүп дыңналып турган. Эш Сталинның чок соратниктериниң аттарын адыш часкаашкыны-биле уткаан. Коммунистг партияның кежигүүнеринге кандидаттарга 110 эштер, Төп Ревизия Комиссиясына 37 эштер соңгуттурган.

Бирманья коммунистг партиязының Төп комитетиниң төлээлекчининиң, Канаданың депшилагели ажалчы партиязының Күүсөкчи комитетиниң кежигүүнү эш Лесли Моррису, Индияның коммунистг партиязының Төп комитетиниң кежигүүнү эш А. Гопалан байыр чедирген.

«Эш Сталинга сөс бээр-дир» деп хуралды даргалаан чарлаан.

Улуг баштычы бодуну сурган черинден туруп келгеш, ийдириже оожум базым-биле утлапкан. Аназ

Эштер! Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XIX съездизин бодунуң ажылын дооскан. Ленин—Сталинның партиязының алдарлыг төөгүзүңге амгы съезд шыгдаралгай черин ээлээр деп чүвөгө чыгыңниг турбас.

Совет улус социализмден коммунизмге чоорту шилчигени кылып турар үеде чыылган съезд болза, бистин партиявыстың демиселиниң болгаш тийлелелериниң түндүгүн кылган болгаш бистин моон ынай бурунгаар шимчээшкенингиң перспективаларын тодаргайлаан.

Съездиниң ажылы болза, бодунуң сталинчы удуртулганыңа бистин партиявыстың эң ханы идегелиниң улуг баштычызы болгаш башкызы эш Сталинга изиг шыкшылыңын болгаш кызыгаар чок бердигениниң тодаргай көргүзүү болган. (Динмиттиг адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген).

Съезд ВКП(б) ТК-ның секретары эш Маленковтуң илеткелин дыңнаан. XVIII съезд-биле XIX съезд аразында үениң дургузунда Төп Комитеттин бодунуң ажылын дугайында бүгүнү хаара туткан өткөдүн ында көргүскен болгаш партияның моон сонгааргы үеде сорулгаларын төлөвилээн. ВКП(б) ТК-ның политиктиг шугумун болгаш практиктиг ажылын чүүлүгү деп көргөн резолюцияны съезд эң улуг көдүрүлүшкүн-биле хүлээп алган. (Үр адыш часкаашкыны).

ВКП(б) ТК-ның ажылын дугайында өткөт илеткелди чугалаа-лып көргөн чорук болза, Ленин—Сталинның партиязының улуг чыгыс-ай чоруун, бодунуң Төп Комитетин долгандыр сырый катышканын болгаш ажылы чоннарың эң кадык массалары-биле үзүлбөс харылзаанын база катап көргүскөн.

Күрпал даргазы эш Сабуровтуң илеткелиниң талазы-биле 1951—1955 чылдарда СССР-ниң хөгжүлдениниң бешки беш чыл планының талазы-биле директивалары съезд бадылаан. Ол директивалар СССР-ниң улус ажыл-агыйының чаа күчүлүгү көдүрүлүшкүнү тодаргайлап турар болгаш улустун материалдык чаагы байданың болгаш культурулук деннелиниң моон сонгааргы дык өзүлдөзүн хандылар. Бешки беш чыл планы күдөдери болза, социализмден коммунизмге оруктап хөгжүлдениң талазы-биле улуг базым болур.

Партияны Уставына өскерилдээр дугайында съездиниң шийтири улуг уjur-дузалыг.

Амдан эгелээш бистин партияны Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязы деп адаар. Партияның чаа ады болза, партияның сорулгаларының марксисчи утказын эң-не шын илередип турар. Партияның «коммунистг» — «большевическ» — деп ий дапкыр адында ойталаан чорук Ленинчи-сталинчы принциптер бистин партиявыска бурун болгаш үдөг чок тийлелгени чедип алган бүгү-делегейге төөгүлүг фактыны көргүзүп турар.

ВКП(б) ТК-ның секретары эш Хрущевтуң илеткелиниң талазы-биле хүлээп алган Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Уставында партияның бодунуң XVIII съездизиниң сөөлүндө чыгынганы аажок улуг организацик дуржулганы түнөө. Съездиниң Уставка кирген өскерилдeleri болза, коммунистг нийтиледди тургузары дээш демиселди сорулгаларын харыялап турар партияның хөгжүлдениниң чаа эң-не бедик чадазы болур.

«Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының программазы эде чогаалды дугайында» резолюцияда партияны амгы күштүг болуп турар программазын эде чогаалды чорудары чугула деп санаан. Программаны эде чогаалды ботандыраар талазы-биле съездиниң тургускан комиссиясы, эш Сталинның «ССРЭ-де социализмниң экономуг проблемалары» деп чаа генийлг чогаалының кол чүүлдерин удуртулга болдуруп. Ол сталинчы ажалчы идеязы бистин бурунгаар, коммунизмниң бүрүн тийлелгенине орууву чырыдып турар. (Үр адыш часкаашкыны).

Партияны, ажал-агыйың болгаш культура тургузушкунунуң эң чугула айтырыларын чугалаашканының сөөлүндө болгаш бо айтырылганын талазы-биле төөгүлүг шийтирилери хүлээп алганының сөөлүндө, съезд партияны удуртурганнары—Төп Комитетти болгаш Төп Ревизия Комиссияны соңгуттан.

Чаа соңгуттурган Төп Комитет болза, эң байлак дуржулга-биле болгаш коммунистг тургузушкунуң сталинчы эртеми-биле чепсегелтиген съездиниң шийтирилери күдөдериңче ажылап кирип турар. Эш Сталинга удурткан партияның Төп Комитетин бистин Төрөөн чуртувустуң эң улуг сорулгаларын чедишкениң ботандырынын хандыраар деп чүвени партия билдир. Динмиттиг, үр адыш часкаашкыны).

Съездиниң делегаттарының болгаш бистин эргим аалчыларывыстың улуг кичээлгей-биле дыңнааны эш Сталинның чугаазы болза, демиселдиң болгаш тийлелелериниң улуг программазы болур. Бистин баштычызы болгаш башкымыс эш Сталинның чугаазы бүгү совет кижилерге, бүгү чурттарын ажылы чоннарыңа оларның дайын кыпсыкчыларыңа удуруп, улустар аразында тайбын дээш чаагай демиселинге боттуг сорук кирикчи удуртулга болур. (Динмиттиг, үр адыш часкаашкыны).

Эштер! Партияны XVIII съездизинде XIX съездизинге чедир бодун төөгүлүг үе болуп турар. Ол эрикен үе шыкша, бүгү делегей уjur-дузалыг болушкунар-биле долдунган ындыг үени төөгү билбес.

Ол үениң эгеzi болза, сталинчы үшкү беш чыл планын күдөдери дээш демиселге партияны улуг чедишкенини-биле демдегелетингени билдингир болгай.

Кажан гитлерчи Германия болгаш оң чалчалары Совет Эвилелин-ге калачалы-биле халдааш, оң тургузукчу ажылын үскен турда, совет улус Ленин—Сталинның партиязын баштапкы, социалистг курунени экономуг болгаш шериг күчүзүн, бодунуң мораль-политиктиг чыгыс-ай чоруун, социалистг ада-чуртунуң хосталгасы болгаш хамаарышпас чоруу дээш демиселге чалбыштыг патриотизмин болгаш сыйлыш чок күзөл сорукту дайыңга удуруп тургускан.

Герман фашизм-биле бодунуң чааскаан демиселинге, бирги чергени совет чөпсөк болгаш амгы үениң хөй яны шериг техниказы-биле хандырган, сталинчы школанцы генералдарыңа адмиралдарыңа болгаш маршалдарыңа баштатырган Совет Эвилелиниң Чепсектиг Күштери, социалистг революцияны эң улуг стратеги болгаш генийлг полководчу эш Сталинның удуртулганы-биле база боттарының эредидим, кызыгаар чок мадырылг чоруу болгаш эзулуг дайының мергежили-биле Төрөөн чуртун өлүм чок кылганнар. (Динмиттиг адыш часкаашкыны).

Бистин армияларывыстың, фронтубарывыстың болгаш оларның штабтарының дээди командадал составының холдарыңа сүртенчиг чепсек болза, тийлээриниң сталинчы шериг эртеми турган.

Ол артык күштүг чепсектиң дузаламчызы-биле совет Чепсектиг Күштер сталинчы оператив-стратегтиг урун чүүлүгү тергени чевири болган эртен төөгүлүг тулуучушкунарың түннелинде бүрүн тийлелгени чедип алган, дайын чыла шаптыргаш болгаш дүжүп берген. (Үр адыш часкаашкыны).

Ада-чуртун Улуг дайыны тийлелгелг дооскан сөөлүндө бистин Төрөөн чуртувустуң улустары партияны удуртулганы-биле күш-ажылы мадырылг чоруктуң кайгамчыктын илереткен, дайын сөөлүгү сталинчы дөртүк беш чыл планын хуусаа бетинде күдөдери болгаш социалистг экономиканың, культураның чаа күчүлүгү көдүрүлүшкүнүң сорулганын чедишкениниң шийтирилеп турар.

Бистин Төрөөн чуртувус, оон амгы үдеги апарганы шыкша, ол хире улуг болгаш күчүлүг, амдыралчы күштер болгаш чогаалдык күштер-биле ол хире кажан-даа долдунган турбаан деп бо хүн чугалаал болур бис! (Үр адыш часкаашкыны).

Эрткен оруктуң, чаалап алган тийлелелерин болгаш чедишкенинниң түннелинде Совет күрүениң бүгү-делегей ат-алдары хемчээл чок өскөн, делегейин болушкунарының хөгжүлденинге оон сабыдары күштөлгөн.

Моон сонгааргы төөгүлүг хөгжүлдениң үезинде, «делегей хемчээл» ийи төптери социализмге: сорумзалатынып турар чурттарын бодунче катыштырып турар социалистг төп болгаш капитализмге сорумзалатынып турар чурттарын бодунче катыштырып турар капиталистг төп тургустунар» деп эш Сталин 1927 чылда-ла чугалаан. Ол Сталинчы генийлг баш бурунгаар көрүшкүнү амдырал бурун бадыткан.

«Совет күрүне болза, ам капиталистг күрүнелер-биле хүрээлтинген чыгыссыргай ортулук болбай турар»—деп эш Маленков ВКП(б) ТК-ның өткөт илеткелинге чугалаан.

Бис бурунгаар улуг кылат улус-биле, улус демократиязының чуртарының болгаш Герман Демократыг Республикасының ажалчы чоннары-биле чыгыс фронтулуг (чоруп орап бис. Делегейин бүгү муракчы болгаш ак-сеткилди кижилери биске сагыш сеткилин катыштырып болгаш бисти деткип турар. Бистин күштеривис, капитализмниң кичиниң бодундан ап октааш, бодунга болгаш келир салгакчыларыңа чаа, аас-кежиниң амдырал дээш демиселдин тугунун адаанда тургускан миллион-миллион бөдүн кижилерни күштери соксаал чок өзүл турар.

Капитализмниң бойлаан лагеры сыр өске кылдыр көстүп турар.

Капиталистг лагерде чурттарын аразында чөрдүлээр улам-на чидилгенин турар болгаш чурттарын боттарының иштинде чөрдүлээр өзүп турар, экономуг чөй кризис улам-на сүртенчиг болуп кел чыдар, ажал чок чорук болган оон чайлаш чок эдеринчиз—ажылы чон массаларың ядалары соксаал чок өзүп турар.

Америк империализм болза, капитализмниң тынын алдыңны болгон бодунга алгаш, бүгү чер бөмбүрээниң реакциялыг күштерин катыштырып оралдажып, СССР-ге болгаш демократыг чурттарын лагеринге удуруп делегейин чаа дайынын кысып үндүргөн, оон-биле бүгү делегей тергиделени чедип алырын кордап турар.

Ленин—Сталинның партиязынга удурткан совет кижилер болза, өске чурттарда чүс-чүс миллион тайбын талаалкчылары-биле хады, бүгү чер бөмбүрээниң ак-сеткилди кижилери-биле кады тайбының херээ дээш, улустарың хосталгасы болгаш хамаарышпас чоруу дээш моон сонгаар-даа демисежерлер.

Тайбын дээш туржурунга болгаш тайбынның херээ камгалаарыңа партияны шийтирилди бүгү совет улусту-биле бир дөмей болуп турарын бо съезд чаа күш-биле бадыткан.

Ол болза, совет күрүнени камгалаарың айтырыларыңа бистин хайгааралывысты бичин-даа када кошкадып болур бис дээни ол эвес.

Социалистг Төрөөн чурттуң камгалааны хандырынын, канды-даа халдакчыны бүгү чепсек-биле уjur-ражырыңа совет кижилериниң белевин бүгү хемчеглер-биле быжыт-лаарын бистин партиявыс, чаааыс болгаш бүгү совет улус бодунуң эң чугула хүлээлгези кылдыр санап келген болгаш санаар-даа апар.

Эштер! Бистин съездизинден хүлээп алдынган шийтирилер болза, бистин чуртувуска коммунизмни тургузары дээш тургузукчу тайбын күш-ажылың чаа улуг бедиктери партияны мурнунга, бүгү совет улустун мурнунга ажыдып берип турараар.

Съездиниң хүлээп алган шийтирилери ботандыры болза, бистин советтик Төрөөн чуртувусту улам-на күчүлүг болдуруп болгаш демократияны болгаш тайбынның бүгү лагерин, бүгү делегейге тайбынның херээ быжылганыңа улуг салышык болур.

Бистин дуржулгавыс-биле байытың акы-думалыкчы коммунистг болгаш ажалчы партиязы, бүгү депшилагели кичи төрөлгөн бүгү чурттарын ажалчы чоннары хосталганы болгаш депшилагени оруу-биле улам бүүрөдиг баарлар.

Бистин партиявыстың XIX съездизиниң бүгү делгей улуг уjur-дузазы шак мында болуп турар.

Бистин улуг херээвистин бүгү чурттарын ажалчы чоннарыңа, бүгү депшилагели кичи төрөлгөнгө уjur-дузалының дугайын акы-думалыкчы коммунистг болгаш ажалчы партиязының төлээлекчилериниң маңаа чүве чугалап, XIX съездиге чедирип турган байырлары көскүзү-биле херечилеп турар.

Бистин чуртувуска коммунистг нийтиледди тургузарын хандыраарын болгаш оон-биле бүгү кичи төрөлгөтениң коммунизмге орун ажылар улуг, чаагай даалганы Ленин—Сталинның партиязынга төөгү хүлээткен. (Үр адыш часкаашкыны).

Бистин мурнувуста чүгө өөрүшкүнү тийлелгелери эвес, бергелер-даа чайлаш чок таваржырын билдир бис, ынчалзажок Ленин—Сталинның партиязы бодунуң генийлг баштычызының башталганы-биле бүгү бергедээшкенин ажал эрттерин болгаш бурун тийлелгени чедип алырын база билдир бис. (Динмиттиг адыш часкаашкыны).

Бистин бүгү-ле болдунар аргаларывысты четче ажылаарда болгаш айтып алган сорулгаже дүргөн бурунгаарларда, бергедээшкенин болгаш моондактары оруктан чайлатылаан, ажыдаа четпестер-биле шийтирилг демисежил, чүве херексесев, сеткил тайбызыраар болгаш бодун оожуктурар хөөнирени ажал эрттер уjurулуг бис.

Ажыда четпестер-биле болгаш частырылг-биле, база янзы-бүрү аарылыг чоруктар-биле демиселге партияны солутунас чөпсөк шугумчүл болгаш бот-шугумчүл болуп турар. Ол партияны быжыл-лап, оон дайыңынын бедилди, оон массалар-биле харылзааны калбар-тып болгаш хандылап, партияны хүрээлени болгаш бүгү ажалчы чоннарың чогаалдык идеякени хөгжүдүп турар.

Эштер! Ленин—Сталинның партиязы хөй миллион совет улустун кызыгаар чок ынакшылын ап турар.

Бүгү делегейин ажалчы чоннары болгаш депшилагели кижилер бүгү-ле бодунга, бодунуң ажалыңа, өзүп олурар салгакчыла аас-кежини күдөдери бис партиянысче, оон улуг баштыңын эш Сталинче көрүп турар. Бистин партиявыс бодунуң төөлүгү хүлээлгезин туюлуңа чедип күдөдери бо бедик трибуна, делегелерин чөпшээрп көрүп, Тийлелгелг тул—Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинның тугу хосталгаш чаартынган чериниң үзүңгө моон сонгаар-даа чөрдү хийскир. (Динмиттиг, үр адыш часкаашкыны).

Совет улус бодунуң мерген башкызы, баштыңызы болгаш эки эш Сталинның удуртулганы-биле чаа амдыралды тургузуп турарың, оон чырыктылыг угааны, күчүлүг турасоруу болгаш кичиге кызыгаар чок ынакшылы чаа тийлелелериниң үнденин бөлүп турарың, бистин партиявыстың XIX съездизинден тургустунган коммунистг тургузушкунуң сорулгаларын чедишкенини шийтирилээриниң үнденин бөлүп турарын медегер билдир магалы болгаш өөрүнчүг. (Динмиттиг, үр адыш часкаашкыны).

Чаа, коммунистг нийтиледди тургузукчу бистин күчүлүг болгаш хостуг улузуус делгезини! (Үр адыш часкаашкыны).

Совет улустун бүгү тийлелелериниң сорук кирикчи болгаш организацаны—Совет Эвилелиниң Коммунистг улуг партиязы, Ленин—Сталинның партиязы делгезини! (Үр адыш часкаашкыны).

Ажылы чоннарың болгаш бүгү депшилагели кичи төрөлгөтениң улуг баштыңызы болгаш башкызы, коммунизмни генийлг уран тургузукчуу, эш Сталинга алдар! (Байырлаашкыны шылап турган динмиттиг, үр адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген. «Ура!», «Улуг эш Сталинга—ура!» деп кыйгылар үнүп турган).

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XIX съездизин хандыган чарлаам. (Динмиттиг адыш часкаашкыны. Шупту туруп келген. «Эш Сталинга—«Ура!», «Улуг Сталинга алдар!» деп кыйгылар үнүп турган. Съездиниң делегаттары болгаш аалчылар партиязы гими «Интернационалды» улуг көдүрүлүшкүн-биле ырлашканнар. Улуг Сталинга алдар болдурган байырлаады адыш часкаашкыныр база катап хайныгып үнгөн. Ынак баштыңы болгаш башкы улуг Сталинга байыр чедирген хөй дылар кырында кыйгылар залдык оло-бо талаарыңдан үнүп тургулаан).

ПАРТИЙНИ АМЫДЫРАЛ

Үндүргөн шийтпирлернин күүселдези дээш райкомнун ажылы

Партиянын Чаа-Хөл району бодунун үндүргөн шийтпирлерин амыдырал кырынга боттандырар дээш организастыг ажылдарны эл-ээн экижиткен. Үндүргөн шийтпир дээрге, ажылдың чүгө үг-шини айтып турар эгези болур. Ынчангаш, шийтпирлернин күүселдезин, күүселдени хыналдазын организастаар чорук негенинер, шак ындыг организастыг хемчеглер чокка шийтпирлер амыдыралдан хоорук болу бээр, боттук күүселде чок болу бээр тодаргай.

Үндүргөн шийтпирлернин күүселдезин дугайында организастыг ажылды күштелдирип чорударын районунуң партия конференциясы райком бюрозунга дааскан. Партия райкомунун бюрозу конференциянын шийтпиринин ол негелдезин амыдырал кырында боттандырып турар. Партия организастарынын иштиги ажылдарынын, ажил-агыйга партияны удуртулганын талазы-биле кол айтырылганын партия райкомунун бюрозунун хуралына план эзугаар чугаалажып турар.

Райком бюрозунга чугаалажыр айтырылганын баш бурунгаар эки белеткээринге партия райкомунун кижигуннеринин, партияны активчилерин киржилгезин илдекейжиткен. Райкомнун ажылынын ол практиказы болза, бюрозун ажил планынын чогуур өйүндө күүселдезин, тургускан айтырылганын шийтпирлерин халдарып турар. Районунуң чокта чаа болуп эрткен партия конференциясында бээр райком бюрозунун хуралы чеди катеп болган. Анаа 35 айтырылганын чугаалашкан, оон иштинде партиянын бир эге организастарынын секретарынын отчёт илеткелин, дөрт эге организастар секретарларынын яны-буру ажылдар талазы-биле илеткелдерин дыннаан. Боттарынын болгаш райкомнун үндүргөн шийтпирлерин канчаар күүселдип турар дугайында ийн эге организастар секретарларынын илеткелдерин чугаалажып көргөн.

Бо чылдын март болгаш апрель айларда «Бурунгаар» база Ленин атыг колхозтарда партия эге организастарынын иштин ажылынын дугайында отчёт илеткелдерин дыннаан. Ынчаарда үндүргөн докталаарын күүселдезинин талазы-биле хыналдазын август айда чоруткан. Оон илерезин болза, партия эге организастарынын секретарлары штер Сенди, Аспан-оол олар партия организастыг ажылдарын көскүзү-биле экижиткенер. Колхозчулар ортузунга политиктиг кижизидилге ажылдарынын денелин бедээр. «Бурунгаар» колхоз Сталин башкынын мурнунга алган хүдээлгелерин чедишкенин күсеткен. Колхозчулар күрүнө мурнунга кол хүдээлге—тараа дужаарынын планын август 25-те 106 хуу күсеткен. Ол колхозтуң тудуг бригадасы (бригадир коммунист эш Байыс) малдын үш чыгыс кажаларынын тудуун сентябрь 15-те дооскан.

Сталин атыг колхозта партия эге организастары (секретары эш Очур-оол) комсомол ажылынга партияны удуртулганы экижиткен. Колхозчу комсомолчулар тудуг ажылынга оңза илдекейлиг киржип турарлар. Тудуг бригадир комсомолчу Суван тудугчулар ортузунга агитас-массалыг ажылдарын күштелдирген, социалисттик чарышты калбарткан.

Партия райкомун шийтпирлеринин күүселдезин чүгө райком бюрозунун хуралына чугаалажып көөрү-биле кызыгаарлатынмайн турар. Үндүргөн шийтпирлеринин күүселдезин дээш райкомнун ажилдакчылары чер-черге барып организастыг ажылдарын күштелдирген. Шийтпирлеринин күүселдезинин талазы-биле бижимел илеткелдерин болгаш информациялары партия эге организастарынын секретарларынын, албан черлеринин болгаш бүдүрүлгелеринин удуртукчуларындан партия райкомун ап турар.

1951—52 өөредилгезинге четпестер хой турган. Ону бо чылдын катпагазас ужурулуг. Партия чырылышыкынын четкинеге өөредилге чылынын белеткели бо чылын эрте доозулган. Бо айтырыгы райкомнун пленуму тускай чугаалажып көргөн. Район иштинге партия чырылышыкынын өөредилгези октябрь 15-те эгелээн. Партия өөредилгезинин пропаганда-дистеринге партия райкомунун ажилдакчылары болгаш област партия школынын дооскалар, пропаганда ажылынга дуржулгалыг болгаш эң бедик билилгилг коммунистер киржилгезин.

Партия райкомун организастыг ажылдарын күштелдирип келгенинин түннелинде, район ажил-агый талазы-биле күрүнө мурнунга бүгү-ле планын сорулгаларын чогуур үезинде күсеткен. Күрүнө тараа дужаалдазын хуусаа бетинде, август 29-та 106 хуу күсеткен.

Ындыг болза-даа, үндүргөн шийтпирлеринин күүселдезин дээш ажилда четпестер ам-даа бүрүн узуктыктыр маанын тодаргайлап турар фактылар бар. Колхозтарга кездээ ажил-агый артелинин Уставын үрээр чоруктары болдурбас хемчеглеринин дугайында 1952 чылдың майның 9-та партия райкомун болгаш райкүүском доктаал үндүргөн. Оон күүселдезинин дугайында айтырыгы партия райкомунун бюрозунга август 15-те чугаалашкан. Ол үеде хыналдадан илерезин болза, «Бай-Булуң», Шверник атыг болгаш Молотов атыг колхозтарга кездээ ажил-агый артелинин Уставынын негелдери сагын күсетпес чорук үргүл-

чүлөвишаан турган. Шверник атыг колхозтун даргазы турган Калбак, партия организастарынын секретары турган Маадыр-оол олар колхозтун бүгү кижигуннеринин хуралынын шийтпир чок черге 60 ажыг баш малды хуу кижилерге болгаш өске угланышыкына чарыгдаан база колхозтун акшазын хуу херезнге ажылгаан турганнар. Партия райкомунун бюрозу ол кижилерин партиянын хүрээлендинден үндүрүп, ажылындан дужурган.

Чаа колхозтарын организас, ажил-агый талазы-биле быжыглаар хемчеглеринин талазы-биле бодунун шийтпирлеринин күүселдезинге контролю райкүүском (даргазы эш Балчир, оон оралакчызы Фетисов) четпес чорудуп турар. Районун кездээ ажил-агый килдинин эргелекчизи эш Балчий-оол килдиске хамаарышкан тускай эртемниг кадрларнын тус-тус ажылынга харыс-салгазын бедитпейн турар.

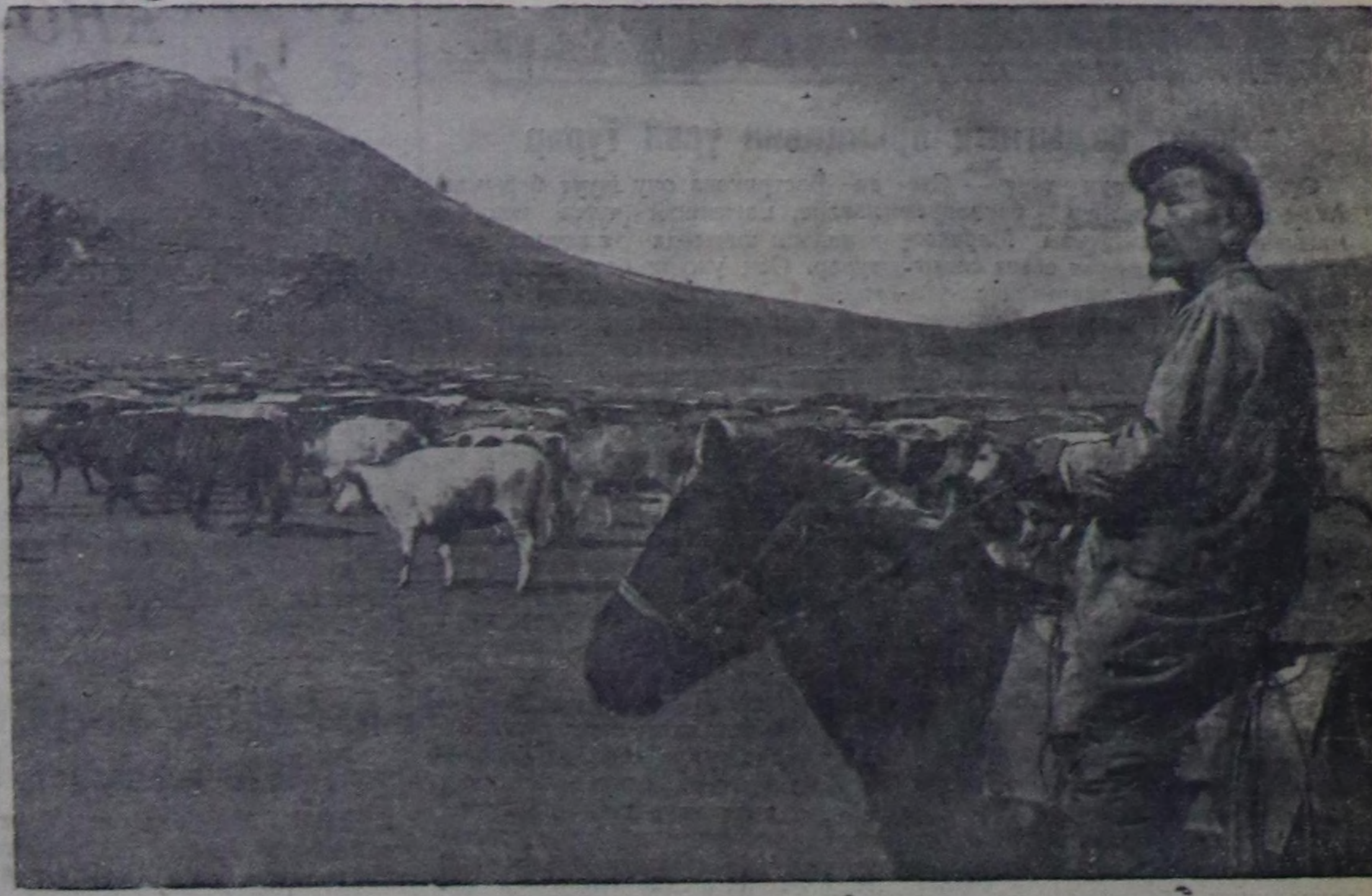
Партия райкомунун үндүргөн шийтпирлеринин күүселди талазы-биле «Победа» колхозта партия эге организастары дика четпес ажылдап келген. Партиянын үстүкү органнынын үндүргөн шийтпирлерин күүселде, партияны эвес, ажилга ларыскага чок турган Чигденни партия райкомунун бюрозу ол эге организастарын секретары хүдээлгезинден дужургеш, партия кижигуннуден үндүргөн.

Шийтпирлеринин күүселдезинин талазы-биле айтырылганы партия райкомунун бюрозу ам-даа эвезиш чугаалажып турар. Август болгаш сентябрь айларда чугаалажып шийтпирлери-биле планда көрдүнгөн айтырылганын ийизи шуут күсетпезин. Ол айтырылганын белеткээр ужурулуг турган райкомун килдистеринин эргелекчилери штер Удуур-оол, Кунзун олар бо дугайында буруулуг болганнар.

Районун партия конференциясы болза, партиянын үдөиниз болур эге организастарынын иштиги организас-массалыг ажылдарын улам экижидерин болгаш эге организастарынын хуралдарынын идея-политиктиг денелин бедилерин оңалай айткан. Ол негелден партия эге организастарынын секретарларындан райпола эш Шактар, МТС-те эш Федотов олар ам-даа багай күседип турар. Партия райкомун ол эге организастарынын ажылынга практиктиг дузаны база четпес көргүзүп турарын мишип көөр көрөк.

Үндүргөн шийтпир бурзунун күүселдезин дээш организастыг ажылдарын бүгү талазы-биле экижидери партия райкомунун болгаш эге организастарынын чугула сорулгалары.

М. ОНДАР-ООЛ,
Партия Чаа-Хөл райкомунун секретары.

Чаа-Хөл районда «Октябрь 14 чыл ою» колхозтун кижигуну коммунист Григорий Хамзыл бодунуң кадарчы хүдээлгезин ак-сеткилдип-биле күсөдип турар. Оон кадалында 107 баш инек семис шырак бол-гаш келир кышты менди ажар.

Чурукта: Г. Ч. Хамзылдың инек кадарып чорууру. Чуруу А. Ермолаевтин.

Чер болганда

Чөөн-Хемчик районун колхозтары күскү чер андарылгазынын планын чедишкенин дооскан.

Чадаана МТС-тин эш Седипке удурткан механизаторлары «Искра» колхозка 300 га андарар планын 350 га кылдыр күсеткен.

«Коммунизмче орук» колхоз (даргазы эш Настык-Доржу) 300 га аңгыс андарар планын 115 хуу күсеткен.

Чаа-Хөл районда «Сталинчы орук» колхоз кышка мал ажылынга белеткелдин хынамчалыг дооскан. Сиген кезилдезин чедишкенин чорутуушан; ол талазы-биле организастаан тускай бригада 7 кажаларын үрүмек септелерин, 5 кажаларын капитал септелгезин дооскан.

Малчыннар чурттаары-биле I бажыны база кылганнар.

Тере-Хөл партия райкомунун херезженер ортузунга ажил чорудар килдинин (эргелекчизи эш Бичен) организастааны херезжен активчилерин семинары болган.

Октябрьнын 10—11 хуннеринде болган ол өөредилгезе албан черлеринден, сумулардан болгаш колхозтан 21 кижиге олурушкан.

Барыш-Хемчик районда «Кызыл тараачын» колхоз келир чылдын тартылгазынга 91 тонна кызылтас, 30 тонна арбай, 28 тонна сула үрезинерин арыглап урган.

Тес-Хөл районда Ленин атыг колхозтун бизаачызы Делег бо чылдын баштайгы 9 айларында 335 трудольн-дарган Дажы—424 трудольн, мал ажилдакчылары Дажамба—1063, Күнзек-оол—1018 трудольнерин ажилдап алганнар.

Өвүр районда «Кызыл тук» колхоз малынын кышка белеткелдин бүрүн дооскан. Бо чылдын 50 инекке, 500 хойга чаа кажаларын немей кылган. Одарын ажилдарын мал чемин чарыгдарын планнап кылган.

Планын күсеткен

Өвүр районда «Торгалыг» колхоз бо чылдын мал өстүреринин планын 117 хуу күсеткен. Тодаргайлаарга колхозтун малы ниитизи-биле планда көрдүнгенинен 1498 баш ажыр өскөн.

Малдын кажаа турлаан экижидер, шынарлыг чөм-суурну белеткээр, ылангы ол ажилга дуржулгалыг малчыннарны быжыглап тургузар айтырыг үргүчү кол чергенин кылдыр салдынып келген, оон амгы үеде улам-на чугулап турар.

Бо талазы-биле муракчы, оңашкан ажылынга ак-сеткилдиг мал чыннар хой илереп турар. Чылгычы эш Шагнаан-оол 78 бөлөринин жулуунарын, инек кадарчызы эш Дадар-оол 43 инектеринин бызааларын чагыс-даа чидирг чокка доруктуруп алган.

Г. БАЗЫР-ООЛ.

Аңчыларнын район слёттары

Т О Ж У

Чокта чаа Тожу районунун аңчыларынын слёду болган. Анаа эрткен аныыр сезонунун түннели болгаш бо чылгы сезон үезинде аңчыларнын сорулгаларынын дугайында райсовет күсүккомунун даргазы эш Бичен илеткел кылган.

1951—52 аныыр чылында район өлүк кириеринин планын чогуур өйүндө күсеткен, ылангы колхозтар бүгү орулгазынын 60 хууун өлүктен кирип алганын илеткелчи демделгезин. «Май бири» колхоз (даргазы эш Монгалбин) өлүктөн 24,5 муң рубльдин орулгазын алгаш, 1953 чылда Москвага болур кездээ ажил-агыйнын Бүгү-эвилел делгезинге киржир эргени алган.

Эрткен аныыр сезонунун чылында «Май бири» колхозтун аңчызы Мырылаа 7,2 муң, «Совет Тыва» колхозтун аңчылары Дажы-Серен 7 муң, Дажирган 6,9 муң, Ламажал 6,6 муң рубльдин орулгазын тус бүрү киригенер. Шак ындыг муракчы аңчылар хуралга хой илерезин.

В. УЗЕК.

УЛУГ-ХЕМ

ШАГААН-АРЫГ (Телефон-биле). Октябрьнын 14-те болган Улуг-Хем районунун муракчы аңчыларынын слёдунга 50 ажыг кижиге олурушкан. Анаа эрткен аныыр сезонунун түннели болгаш бо чылгы сорулгалар талазы-биле илеткелди районун илеткелдер конторазынын директору эш Белошанка кылган.

Илеткелден болгаш санал шүгүмчүлден илерезин болза, район аң-өлүк талазы-биле планын эрткен чылын чүгө 67,7 хуу күсеткен. Тодаргайлаарга белеткелдер конторазынын талазы-биле 56,4 хуу, райпо шүгүму-биле 75,5 хуу күсеткен.

Ол четпестеринин кол чылдагааны болза, белеткел органнынын багай ажилдаанында, аңчылар ортузунга политиктиг кижизидилге ажилдары четпес чорутуунган, чарданган керээлеринин күсөлдөзүн дээш демисел кошпак болган. Ол ышкаш аныыр сезонунга белеткелдин четпес тургустунганында, аңчыларга херектиг чугула чүдүлери чогуур өйүндө хандырбаанындан

В. БАЗУУ.

Кыштаглаашкынга белеткелди дүргөдөдир

Нийтинин мал ажылын сайгырады өстүреринин күрүнө планын күсөдиринге малды кышы үеде четпир сангыч, эки шынарлыг чөм-нер, чылгы оран суур-биле хандырары хамааржыр.

Ынчаарга, Чаа-Хөл районун Ворошилов атыг «Сталинчы орук», «Октябрь 30 чыл ою» колхозтарда мал кыштаглаашкынынга белеткелдер кончуг четпес. Чүл дээрге, мал чөми белеткээр планын «Сталинчы орук» колхоз 83 хуу, Октябрь 30 чыл ою» колхоз сула күсөдип турар.

Ындыг турбуже, «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун даргазы эш Глазырининин, «Сталинчы орук» колхозтун хову бригадир эш Найданын айтышыкыны эзугаар комбайн-биле дужут ажаап алган хооруннарда саваннарны ажаап алдырынын улуу, харын, хой-хөй-биле өртдир чоруктар бар. Ындыг фактылар «Ленинчи орук» колхозта база болуп турар.

Малдын кажаларын тудар бол-

Илеткелден болгаш санал шүгүмчүлдерден четпестер хой илерезин. Ылангы районун белеткел органнын эрткен чылын аңчыларын багай организастаан, оларга чугула херектиг чүдүлдерин четке хандырып шыдаалган.

Белеткел чери-биле Соколов 2475 рубльдин, Селин 1225 рубльдин керезин чаргаш, оозун шуут күсетпезинер. Ол ышкаш Бириней Чайзан болгаш оон-даа өске элээн кижилер чарган керээлерин үрө турунда, белеткел черинден кыдык даа хемчег албаан.

Тере-Хөл районун аңчылары чыл-бүрү социалисттик чарышкы кыйгырып келген түннели чагыс даа катеп үзмөөн чорукту хуралдап улап четпес деп көргөн.

Илерезин четпестерин дарый узуу каар, бо чылгы сорулгалар боттандырап талазы-биле аңчылардан 12 кижиге санал берген.

В. УЗЕК.

ПАРТИЯ РАЙКОМУНУ ИЛЕТКЕЛЧИЛЕР БӨЛҮНҮҢ АЖЫЛЫ

Партия Чөөн-Хемчик райкомунун илеткелчилер бөлүү 25 кижигуннерин илеткелчилер бөлүүнүн ажылында партия райкомунун пропаганда болгаш агитация килдин удуртуп турар. Бөлүктүн ажылынын планын квартал санында райком бюрозу бадылап турар. Сентябрь 17-де илеткелчилер бөлүүнүн чыл эгезинден бээр чоруткан ажылынын түннели болгаш моон сонгаар районга чорудар лекция пропагандазынын сорулгаларынын дугайын бөлүктүн хуралына чугаалашкан. Бөлүктүн кижигуннери чыл эгезинден бээр 287 лекцияларын илеткелдерин 24720 кижиге номчаан. Илеткелчилер бөлүүнүн кижигуннери штер Дилижек, Куклин, Кротова, Тас-оол олар районун колхозчуларынга, бүгү ажил-агый чоннарынга эң хой лекцияларын номчуп бергенер.

Оон-биле кады илеткелчилер бөлүүнүн чамдык кижигуннери боттарынын хүдээлгезин багай күсөдип турар. Ылангы районун кездээ ажил-агый килдинин эргелекчизи эш Чернышев 2 квартал дургузунда чылгас-даа илеткел, лекция кылбаан. Ол ышкаш МТС директору эш Навознов, директорун политик талазы-биле оралакчызы эш Вислев олар база-ла лекциялар, илеткелдер кылбайн турарлар.

Илеткелчилер бөлүүнүн ажил планын эзугаар кижигуннерге лекциялар бижиринин даалгазын тустушта берилгезин. Олар колхозтарда тудуг ажылын дүргөдөдиринге, мал кыштаглаашкынын организастыг чорударынче, арткан тарааны чидирг чокка ажаап алырынче угландыр лекцияларын, илеткелдерин чорударын хүдээлгенер.

Илеткелчилерге херекдээр, «Кездээ ажил-агый артелинин Уставын шынгасы сагыр дугайында» лекциянын райкүүском даргазы эш Даваа, «Колхозтарга куш-ажылдын сагыла чурумун шынгырадыр дугайында» лекциянын район прокурору эш Пархоменко, «Коммунизмнин улут тудугларынын дугайында» лекциянын партия райкомунун пропаганда болгаш агитация килдинин эргелекчизи эш Аржаалай, «Бүгү делегей байдалынын дугайында» лекциянын партия райкомунун библиотеказынын эргелекчизи эш Еремеева олар, бижип белеткен турар.

Илеткелчилер бөлүүнүн кижигуннери ам партиянын XIX съездинин материалдарын районун ажылы чоннарынга таныштырып турар.

Д. СЮРЮҢ-ООЛ.

Колхозта партия организастарынын чанында политшколанын өөредилгези эгелээн

Кызылдын кездээ районун «Баян-Хем» колхозтун партия организастарынын чанында политшкола бо өөредилге чылынын бирги кичээлин октябрь 14-те кылган.

Политшколанын кичээлдери өөредилге планынын бирги чылынын темаларындан эгелээр. Пропагандист эш Көк-оол политшколанын баштайгы кичээлдерин партиянын XIX съездинин материалдарын өөренерин планнап алган. Партиянын XIX съездининге Төп Комитет-

тин секретары эш Г. М. Маленковтун отчёт илеткелинге «Совет Эвилелинин бүгү делегей байдалы» деп кеззең дынакчыларга ол өөреткен.

Баштайгы кичээл организастыг болгаш солун болуп эрткен. Политшколанын 11 дынакчылары бирги кичээлге шүптү келген. Олар чаа өөредилге чылында политшколанын ажылынга чедишкенин билдиреринин практиктиг сорулгаларын баштайгы чыгып келген хүндө чугаалашканнар.

Политшколанын өөредилге чылынга белеткелди эки болуп көздүгөн. Кичээлдээр чер белең, өөредилгенин көргүзүг материалдары болгаш литература, саазын, карандаш база чырытка белең бар болган.

Партия эге организастарынын секретары эш Ензак политшколанын ажылын өөредилге чылынын эгезинден тура эки байдалды болдурар дугайында хемчеглерин ап турар.

Х. КИИМ-ООЛ.

Редакцияга чагаалар

Совет садыгның принципн үрөп турар

Сүт-Хөл районун төвү — Сүт-Аксы суурда үлөтүр барааннар магазинин садыгжызы Марьясова—Вострикова дээрн совет садыгның принципинге таарышпас үлөдиглери кылып турар. Чүл дизе, хорлуг-ла барааннарн магазинге делгеп садыглавай, чагырып сүп алгаш, чүгле таныш-көрүштеринге садыглар чорукту ол хөйү-биле болдуруп турар. Чижээ, ол магазинге чокта чаа элзэн хөй метр кюльди болгаш беш демир орунну районун садыг килдинден фактура-лаан турда, оларны складтан ап тура-ла чок кижилеринге чагыды-биле садыглай каапкан.

Чамдык барааннарн магазинге кнрзе-даа өнүү эвес, танышпазы хереглекчи айтырган болза, «чок» дээш, кажан таныжары ийкпе өнүү болгу дег кижилер чедип келдирге, имнешип чоруй, садыглай берген турары ховар эвес.

Черле ынчаш, садыгжы Марьясова—Востриковада совет кижини аажы-чаынга таарышпас бак чүүлдер хөй: садып алыкчыларга элдек эвес, оларын салган айтырларын каржы-донкуну-биле харылаар, кижилерни ылгай көөр лээш өске-даа.

Бистин чуртувуста кандыг-даа албан, бодурулге черлеринде ажалдап турарларга ажал шагы доктаамал, күш-ажылдык салгыла-чуруму чагыс-аай негелдеп кылдыр дүрүмчүтүнгөн турбуза, эш Марьясо-

Клуб ажылын сегидер

Чаа-Хөл районун «Бурунгаар» колхозтун төвү Булуң-Терек суурда эш Шнырова эргелекчилзэн көдээ клуб сөөлгү үедө бодунуң ажылы шүүт чорутпастаан. Ол клубка инда-хаая көжер кинолар чедип келгеш, кино үндүргүдээр боордан башка, өске чүү-даа болбайт турар.

Эргелекчи Шнырова клубун шоочалап кааш, анаа-ла олуруп турар боордан башка, олче боду баш-даа суклас болган—деп колхозчулар чугаалайып турар. Оон фактызы клубтун иштиги байдалын-дан-на көстү бээр. Дашындан көөрге, Эдулуг-ла культураны оода болгу деп көрүштүг-даа, улуг, чаа-гай-даа бакын, а иштинге кире бээрге, хат салгын сыяладыр халып турар, анаа-ла хос бакын боордан өске чүү-даа чок.

Беш сонгазы бежелээ ойбак, шүптү үрелик он хире узун сандайлар бар, ханада ийлендир тургузу салып каан дөрт сонга шилдери база-ла буступ ойлу берген турар. От салыр суугузу-даа чок.

Клубтун ишти довурак-тоозунуң, Ында астынган көжеге, 1 лозунг, 5

Солун тарадылгасы чорувайн турар

Эрэн районун Качык сумузу бистин областн база бир ыраккы болуңу деп чүве билдингир. Ында ажылчы чон чурттуң ичкини, даштыкы байдалын солун, сеткүү дамыштыр билди алырын улуу-биле күөп турар. Ындыг турбуже, ол күөлдү Качык суму Совети болгаш партия эге организациязы чогуур үезинде хандыраарн бодавайн турар. 1952 чылда ол сумунуң ажылчы чоннары 117 кижи 129 эжемилер област солуннарын, 3 тон солуннарн шүптү 138 чагылгаларны бижиткен турган.

Почта анаа мүн-не өй-өйде кээп турган. Чонун бижиткен чагылгалары чогуу кайаар барыл турганыл? Суму Совети почтадан дыка хөй солуннарны хүлээп алгаш, ында колхозтун складынга барык 3 ай эжыт үезин иштинде чып келген сөөлгү үедө илерет турар. О: хире үр үедө шыгыжатынып келген солуннарнн аразында «Шын» солунун май 30-де үнгөн 104 дугаарында август 30-де үнгөн 170 дугаарында чедир, база «Тыванын аныктыгы» солунун май 28-те үнгөн 64 дугаарында август 30-де үнгөн 104 дугаарында чедир бар болуп турар.

«Чүге солун таратпаан силер?»— деп партия эге организация секретары эш Шижээден айтырарга: «Почта черле бистин бо черге калбес боор чүве-дир. Июльдин орт»а үезинде мен бодум барып эки-лдим»—деп үндизин чок чылдаган тарттып, меге тайылбыр берип турар.

Шынында чардыгын керээ эзугаар колхоз почталыну почтаны үзүктөл чок эккен турган болгаш чамдык үелерде районун харылааа комторазы безин чедир берип турган. Ындыг турбуже, солун тарадылгалан ол хире саладыр чорук суму Советинин даргазы эш Сергей болгаш партия эге организация секретары эш Шижээ оларнын талазында сагыш салбайн келген херчлеп турар. Моон алгаш көөрге, Качык суму Советинин болгаш сумуда партия организациязының маса-политиктиг амдыралында четпестер хөй дээрн тарадай-дыр.

Бичангаш Качык сумузуңуң почта тарадылгасында четпестерни дарый чайладып узуткаарынче район организациялары боттарының кичээниги угландырап ужурулг.

Эрэн районун культура чырыдышкын килдинин инспектору, С. НУРЗАТ.

Парлатынмаан чагааларның изи-биле «Чурум чок удуртукчу»

Кызылдың көдээ районун Кара-Хаакта Чкалов аттыг колхозтун даргазы Буянов бодунуң колхозчуларынга элдек эвес, оларны бак сөстөр-биле сөглээр болгаш чамдык кижилерни эттеп турган дугайында «Шын» солунун редакциязынга кирген чүүлү хынап көргөш хемчег алары-биле Кызыл райкүүскомче шилчиткен. Райкүүскомдан ук чүүл-

КНО-нун Кол Ассамблеязының 7-ги сессиязының ажытынганы

НЬЮ-ЙОРК. Октябрь 14-те эртен Нью-Йоркка КНО-нун Кол Ассамблеязының 7-ти сессиязы ажытынган. Кол Ассамблеяның 6-гы сессиязының даргазы турган Падиля Нерво (Мексика) хуралды ажыткан болгаш Нью-Йорк хоорайның даргазы Импеелитери, америк делегат Уоррен Остин, КНО-нун чингине секретари Падиля Нерво олар байыр чедирип чүве чугаалааннар.

НЬЮ-ЙОРК. Байыр чедирип чүве чугаалааннарнын соонда Бельгияның, Бирманың, Ливаның, Чаа Зеландияның, Панаманың, Парагвайның, Швецияның, Совет Эвилелинин

Азия болгаш Оожум океан чурттарының тайбың талалакчыларының Конгресстинин хагдынганы

ПЕКИН. Азия болгаш Оожум океан чурттарының тайбың талалакчыларының Конгрессти октябрь 13-те хагдынган. Конгрессти хаарынын хуралында Корей айтырынын талазы-биле, беш улуг күрүнелерин аразында Тайбыңның Пактызын чарары дээш шимчээшкнни күш-тедирип чорударынын дугайында, улустарнын тайбың камгалаалыгын Конгресстин чылдыраарн дегкири дугайында, национал дамаарышпас чоруктун дугайында, херэженнерни эргелеринин болгаш бичин үгүлдерин чагаай чоруунуң дугайында, резолюцияларны, бүгү делгегийни улустарыга Кыйгырыгы, культуру-луг болгаш экономуг харылааларын дугайында резолюцияны, Кытышкан Нациялар Организациязынга Конгресстин Кыйгырыгы, япон айтырынын талазы-биле резолю-

цияны, а ол ышкаш Азия болгаш Оожум океан чурттарының тайбың талалакчылары холлаштыр комитетти тургузарынын дугайында резолюцияны чагыс эп-сеткил-биле бадылаан. Комитеттин даргазын Сун Цзин-лин сонгуурган.

Катышкан Штаттарнын чезааның чорудуп турары бактериялугт дайыны буруу шаап турар. Конгреске киришкен эргемденнерин, эмчилерин кады үндүгөн декларациязын Конгреске номчаан.

Индиянын төлээлеринин баштыгы доктор Китчел Конгресстин төңчүзүнде чүве чугаалаан. Конгресстин чедишкннин ажалдан ол демделеп, Конгресстин төлээлери бүгү шитпирлерни чагыс эп-сеткилдиг бадылаан деп демделгезн.

Француз-америк чөрүлдээлеринин чидиг ленишкени

ПАРИЖ. Боо-чепсегленишкннн айтырынын талазы-биле америк нотаны хүлээп алырдыан француз чазактын баштыгы Антуан Пизинин ойталаанын бүгү солуннар калбаа-биле меделеп турар. Октябрь 6-да берлинге болгаш хүлээп алдынмай күрүне департаментинге дедир эгинген ол нотаны Пинзге АКШ-тын Парижде элчини хүлээткен.

Ол дипломаттыг таварылга болза, француз-америк шынгызы чөрүлдээлерин илергейлээшкни булур.

Бо удааның таварылгасында Франция америк шериг «дузаламчызынын» хевир кылдыр көрдүчүп турар француз үлөтүргө америк шериг чагыларынн дугайында чугаа болуп турар. Бо чылдын февральда Атлантик блогуун чурттарыга эндере боо-чепсегленишкннин чорударынын талазы-биле Лиссабон шитпирин күүседиринге чөпшээрешкен француз чазак оон-биле калы Францияга үш-чыл хуусаада 625 миллион доллар түнге бодунун шериг чагыларын тарадырын АКШ-тын чезаандан дилзэн.

АКШ-тын Парижде элчини июльда АКШ бо чылын чагыларны чүгө 185.540 муң түнүг долларга акшаландырып болурун, а сөөлгү чылдарнын талазы-биле олар кандыгдаа хүлээлге берип шыдавазын Пизинин чезаанга бүзүрөткен.

Пизинин чезаанга хары кылдыр октябрь 6-да Дани нота хүлээткен. Франс Пресс агентилелинин медээни эзугаар аларга, ол нотада «Францияда америк кредиттерни ажыглап турарынын аргаларын шынгыш шүгүмчүлээшкннге таварыштырып турар болгаш ол талазы-биле бүгү француз шитпирлерни АКШ билген кылдыр тургузарын кө-

рүп турган».

Ол нотаны дугайын бижээш, «Комба» солунун айтып турары болза, ол нотада «Атлантик чурттары эндере чепсеглээринин негелдезинге таарышпас кылдыр көрүп турары Франциянын эконом болгаш үндүрүг политиказын шүгүмчүлөп турар».

Америк нотаны шыдажыр аргажок шынгызы чоруун француз солуннарнын хөй кезин демделеп турар. «Монд» солун октябрь 10-да «Шынгызы чөрүлдээр» деп мурнуку чүүлү парлаан.

ЛОНДОН. Францияны чепсеглээр акшаландыраарын талазы-биле америк нотаның Францияда хайлыктырганы килеңчээшкннин дугайын чамдык солуннарнын дипломаттыг хайгааракчылары бижип турар. «Дейли геральд» солунун дипломаттыг хайгааракчызы ол болган чорукту Францияны болгаш АКШ-тын аразында «хенертен болгаш шынгызы болгаш ужуруж маргылдаа» кылдыр характерлеп турар.

КОПЕНГАГЕН. Чепсегленишкннин херээнге америк «дузаламчынын» условиялеринин дугайында америк нотаны хүлээп алырдыан Франциянын премьер-министри Пизинин ойталаанынын дугайында Парижтен медээни «Берлинске түденде», «Национальнленде», «Социал-демократен» болгаш өске-даа солуннар көсүкү черде парлаан. «Берлинске түденде» солун: «АКШ болгаш Франциянын аразында дипломаттыг шынгызы сегиржишкн» деп эгенин адаанда ол айтырынын талазы-биле медээни парлаан.

ЛОНДОН. Черчиль болгаш Илен-биле чугаалажышкынарн кылары-биле Турциянын премьер-министри Мендерес биле даштыкы ректер министри Кеprüлю олар октябрь 14-те Лондонда чедө бергенер.

«Дейли уоркер» солунун дипломаттыг тайылбырлакчызын медээлөп турарын эзугаар аларга

Мурнуу Кореяда Кочжедо ортудукта №76 лагеринин секторунда турган шериглерни американнарнын ханныг аажылаашкыны. «Лос—Анжелос Таймс» солундан алган чурук. СЭТА-ның прессклишези.

Кореяда болушкуннар

Кореяның Улустуң армиязының Кол командьлалының дыңадыы ПХЕНЬЯН. Корей Улус-Демократтыг Республиканың Улустуң армиязының Кол командьлалының октябрь 15-те медээлээни болза: Эрткен хүнүн дургузунда фронттарга онза өскерлишкннер болбаан.

Корей хоорайларны болгаш суурларны америк ужар-чүүл араатанзы-биле бомбалап турар

ПХЕНЬЯН. Сонгу Кореяның хоорайларны болгаш суурларын араатанзыг бомбалашкынга таварыштыраарн америк агаар дээрбечилери үргүдүлөп турар. Кореяның Төп телеграф агентилели бодунуң корреспондентининг Вонсандан медээзин парлаан. Америк самолеттарнын хоорайларны чаа бомбалаашкыннарга таварыштырганынын дугайын ол медээде чугаалап турар. 300 ажыг америк самолеттар октябрь 8-те Вонсанн болгаш оон кылдык черлерин кадыг-шынгы бомбалаашкынга таварыштырган. Элзэн каш шактарнын дургузунда үргүдүлээш халдаашкынны үезин-

де бир каш чүс муң тайбың чурттакчы чон өлгөн болгаш балыглаган, оларнын хөй кезин херэженер болгаш бичин урулгар болуң турар. Он-он чуртталга тудуглары база чер бажыннар үрелген болгаш өрттөн, дыка улуг хемчээлдиг черде тараан рис база өске-даа культура узуткатынып чок кылдынган.

Вонсан болгаш оон кылдык черлери октябрь 8-те америк ужар-чүүл оон халдаашкыннарга баз каап таварышкан. Ол халдаашкыннын түнелинде хөй тайбың чурттакчы чон өлгөн.

Сонгу-Чөөн Кыдаттың агаар кызыгаарын америк ужар-чүүлдүң үрээни

ПЕКИН. Синьхуа агентилелинин корреспондентининг Мукледен дамчыдып турары болза: Октябрь 1-де Ляодун мөжуда Куаньдин уезинде суурну бомбалаанынын соонда, америк шериг самолеттар Сонгу-Чөөн Кыдаттың агаар кызыгаарыне кирерин үргүдүлөп турарлар. Октябрь 2-ден 7-ге чедир Сонгу-Чөөн Кыдаттың агаар кызыгаарын нитизи-биле 404 америк

самолеттар үрзэн болгаш 64 бөлүк болуп алгаш Андуун хоорайны кыры-биле база Ляодун мөжуда он уездилер: Куаньдянь, Фынчэп, Хуаньчжень, Андуун, Цзинь, Тунхуа, Чанбай, Цзинь, Фусун болгаш Чуанхэ оларнын кыры-биле ужуп эрткенер. Американнарнын шак бо өнчүк-чөггээлеринге кыдат улус килеңпеп турар.

Вьетнамның Улустуң армиязының чедишкннери

ЛОНДОН. Француз командьлалының октябрь 15-теги тускай дыңадыны эзугаар Рейтер агентилелинин медээлөп турары болза, Вьетнамны Улустуң армиязынын кезектери Ханойнун сонгу-барынын талазында чыдар болгаш Сонгу Вьетнамда Кызыл хем умуунуң деискээрине элзэн каш француз быжыг-

дал пунктуларны ээлеп ап, чаа тилделгени чедип алган.

Улустуң армиязынын кезектерини шавар-халдаашкыннын төп району болза, Ханойнун сонгу-барынын талазынче 180 миң черде турар Лай-Чау хоорай болуп турар.

Иранда империалистернин чимзенишкннеринин дугайында Иран чазактын меделгели

ПАРИЖ. Франс Пресс агентилелинин корреспондентининг Тегерандан дамчыдып турары болза: Иран армиянын кол штабынын начальнигинин эргиде оралакчызы Абдол Хосейн Хеджаюн даштыкы элчин черинин (Англи элчин черинин деп Франс Пресс агентилели тайылбырлап турар) удуртканы ажал-чорудулгага киршикеш дээш хоругдаттырган деп Ираннын даштыкы херектер министри Хосейн Фатемн октябрь 13-те меделгезн.

ИРАНГА АНГЛИЯНЫҢ НОТАЗЫ

ЛОНДОН. Рейтер агентилелинин медээзин эзугаар аларга, Ираннын премьер-министри Моссаддыкка октябрь 14-те хүлээткен нотада англи чазак 49 миллион фунт стерлингтин төлөп бээринин дугайында иран

чазактын негелдезин хүлээп албайн турар болгаш дугуркулга чедип оллары-биле Тегеранге төлээлекчи чорударында ойталаан.

Англи-иран харылзаалар

ТЕГЕРАН. «Журнал де Тегеран» деп солунун медээлөп турары болза: «Бир эвес октябрь 14-ке чедир сөөлгү иран нотага чогумчалыг хары алдынас болза, бодунуң

дипломаттыг төлээлерин Лондондан кыйгыртып аларын болгаш Англия-биле дипломаттыг харылзааны үзерин иран чазак шитпирлзэн».

Англи-турциянын чугаалажышкынарны

ЛОНДОН. Черчиль болгаш Илен-биле чугаалажышкынарн кылары-биле Турциянын премьер-министри Мендерес биле даштыкы ректер министри Кеprüлю олар октябрь 14-те Лондонда чедө бергенер.

«Дейли уоркер» солунун дипломаттыг тайылбырлакчызын медээлөп турарын эзугаар аларга

оларнын чугаалажышкынарнын кол темазы болза, Совет Эвилелинге удур дайынын белеткелинге Турцияны элидип кирирениң англи-америк планын боттандыраарын талазы-биле «ортаакы чөөнчүк командьлалы» деп адаар командьлала Турциянын киржири болур.

Стокгольмда хөл шыдырааның бүгү делегей маргылдаазы

Делегей чемпиону М. Ботвинник-биле ужуражыр кандидатурагыларынын зоналар аразында бүгү делегей маргылдаазынын төңчүзүне чедир чүгле ийи салышкынар арткан.

Он тос салышкынарнын түнелинде совет гроссмейстер Александр Котов 15,5 санны алгаш бирги черин, сөөлгү салышкынарнын түнели хамаарылга чокка тийлеп алкан.

Совет шыдыраачылар Петросип, Геллер, Тайманов болгаш Авербах олар база бирги беш черлерде чоруп турарлар.